

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

- Dansk Numismatisk Forening • Føroya Myntsavnarafelag • Myntsafnarafélag Íslands •
- Norsk Numismatisk Forening • Numismatiska Föreningen i Åbo • Skånes Numismatiska Förening •
- Numismatiska samlingarna, Finlands nationalmuseum • Den kgl. Mønt- og Medaillesamling •
- Kungl. Myntkabinettet • Lunds Universitets Historiska Museum • NTNU Vitenskapsmuseet •
- Myntkabinettet, Universitetet i Oslo • Suomen Numismaattinen Yhdistys •
- Svenska Numismatiska Föreningen • Arkeologisk museum, Universitetet i Stavanger •
- Uppsala universitets myntkabinett • Numismatiska Forskningsgruppen •
- Myntsafn Seðlabanka og Þjóðminjasafns •

*Knud den Stores udmøntning i
Danmark vest for Øresund
i lyset af Brita Malmers værk
Del II: Ringsted og Slagelse*

ED-XRF-analys av ett billonmynt

Nr. 3 • September 2026

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad er udgivet siden 1936 af Nordisk Numismatisk Union. Udkommer i 2026 med fire numre: januar, marts, september og oktober.

Ikke medlemmer kan tegne abonnement ved henvendelse til Roland Falkensson: roland.falkensson@gmail.com

Redaktion:

Hovedredaktør:

Frida Ehrnsten
frida.ehrnsten@kansallismuseo.fi

Ansvarlig over for presseloven:

Formand for Dansk Numismatisk Forening, Michael Wagner Christiansen.

Lokalredaktioner:

Møntkabinetterne i de enkelte lande
Norge:

Håkon Roland,
hakon.roland@khm.uio.no

Island:

Hrönn Konráðsdóttir
hronn.konradsdottir@thjodminjasafn.is

Sverige:

Cecilia von Heijne
Cecilia.vonHeijne@shm.se

Finland:

Frida Ehrnsten,
frida.ehrnsten@kansallismuseo.fi

Danmark:

Line Bjerg, line.bjerg@malmo.se

Annonceredaktion:

Torben Hansen
num-rap@numismatik.dk

Eftertryk af artikler med videre kun med forfatterens tilladelse og kun med angivelse af kilden.

Afleveret fra trykkeriet i uge 32
Dystan & Rosenberg ApS.

ISSN 0025-8539

INDHOLD

Artikler

Jens Christian Moesgaard

Knud den Stores udmøntning i Danmark vest for Øresund i lyset af Brita Malmers værk

Del II: Ringsted og Slagelse 69

Anders Berglund

ED-XRF-analys av ett billonmynt 87

Knud den Stores udmøntning i Danmark vest for Øresund i lyset af Brita Malmers værk

DEL II: RINGSTED OG SLAGELSE

Af Jens Christian Moesgaard

Denne artikel er den anden i en serie om Knud den Stores (1018-35) udmøntning i Danmark vest for Øresund. Serien udspringer af et ønske om at tilgængeliggøre Brita Malmers (1925-2013) store forskningsmæssige landvindinger, som hun publicerede i informations-tunge, specialiserede værker, der ikke umiddelbart tillader overblik over eksempelvis de enkelte møntsteders møntrække. Første artikel i serien kom i *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* 2024:2 og behandlede Fyn og Jylland (Moesgaard 2024). Denne anden artikel præsenterer mønter præget i Ringsted og Slagelse på Sjælland.

For en nærmere introduktion af Britas arbejde og nærværende artikelserie henvises til første artikel i serien. Jeg vil dog her tillægge, at titlens første del "Knud den Stores udmøntning" ikke skal forstås således, at hele Knuds udmøntning nødvendigvis bliver behandlet detaljeret. Titlens sidste del "i lyset af Brita Malmers værk" giver nøglen til hvilke typer, der er med, og hvilke, der ikke er. Brita har i princippet alle skandinaviske efterligninger af engelske mønttyper op til 1035 med – dog med undtagelse af en del helt utvetydige sene efterligninger, som eksempelvis Short Cross efterligningerne præget i Slesvig i 1080'erne (Moesgaard, Hilberg og Schimmer 2016, s. 191). Derimod har hun – dog med en, meget markant undtagelse, nemlig ormtypen fra Lund – ikke medtaget de nationale danske typer, der blev indført ved møntreformen kort før 1030 – med mindre de var stempelkoblede til efterligninger af engelske typer. Resultatet er, at afgrænsningen ikke kan sættes til et fast årstal. En del mønter fra sent i Knuds regering er således ikke med i Britas arbejder. Til gengæld er nogle mønter fra Hardeknuds tid (1035-42) og sågar enkelte fra Magnus (1042-47) med, hvis de er præget efter engelsk præ-1035 forbillede eller stempelkoblet dertil. Det skal i denne sammenhæng understreges, at det faktisk ofte er umuligt at findatere visse typer samt at fordele dem mellem de tre nævnte konger.

I nærværende artikelserie vil alle mønttyper fra Knud så vidt muligt blive medtaget, men kun de, som Brita har bearbejdet, vil blive diskuteret i detaljer. Hardeknud- og Magnus-mønter behandlet af Brita er også inkluderet her. Det bemærkes, at enkelte stikprøver har vist, at Brita ikke har alle mønter i privatsamlinger med. Jeg har kompletteret, når jeg faldt over ekstra eksemplarer, men det er ikke gjort systematisk.

Addenda til Moesgaard 2024

- (1) Angående stempel Malmer 9.630 viser studiet af stemplets slid over tid temmeligt overraskende, at det først anvendtes i Viborg (Hbg. Knud 46) og siden i Lund (Lyon m.fl. 1961, s. 240; Blackburn 1995).
- (2) Udgravningerne af kongsgården i Viborg afslørede et metalsmedeværksted, som muligvis kan have huset dele af møntproduktionen. Den meget fine udgravningsmetode tillod at udskille aktiviteten helt

ned på de enkelte år. Der var smedeaktivitet om sommeren i tre år fra 1018, mens der blot var reparationsarbejder om vinteren. Bygningen blev vedligeholdt endnu to år og herefter revet ned (Jouttijärvi 2014).

- (3) Malmer 14.536.1479 (2023, s. 225) bærer bagside-indskriften +O.V.DGRIM ON RIPE. og tilskrives Ribe hos Wiechmann (1996, s. 522. nr. 47:126, Westerland-skatten, TPQ ca. 1040). Den er af Short Cross-typen, vejer 0,67 g og kendes kun i et eksemplar, der ikke er stempelkoblet til andre mønter. Møntmester er Outhgrim. Wiechmann foreslår dateringen ca. 1040-42.
- (4) Knud Hbg. 48 var., som ikke blev behandlet i min artikel, er nu grundigt beskrevet af Horsnæs og Ingvardson (2025).

Ringsted

Ringsted var stedet, hvor sjællænderne mødtes til landsting. Hauberg førte to typer til Ringsted (Hbg. Knud den Store 36-37) (Fig. 1). Malmer har via stempelkoblinger (Malmer 2023, kæde 261) (Fig. 2 og 3) kunnet tilføje to typer, hvoraf den ene tidligere henført til Roskilde. Ringsted var mest aktiv før reformen cirka 1030. Et møntmesternavn kendes, Ulf. Dette navn dukker senere op i Slagelse, hvis aktivitet hovedsagelig er post-reform. Kan man forestille sig, at Ulf på et tidspunkt i Knuds regering har flyttet møntningen fra Ringsted til Slagelse? Der var herefter ingen udmøntning i Ringsted før Knud den Helliges (1080-86) tid (Hbg. Knud den Hellige 8).

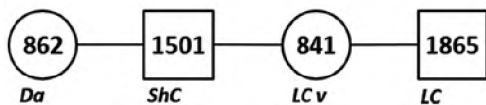
Tabel 1. Mønter henført til Knud den Store, Ringsted. Argument for møntstedstilskrivning med fed skrift

Reference	Type	Møntsted	Mønt-mester	Kæde	Datering	Fs. stempler	Bs. stempler	Antal
Hbg. 34	Tværskrift/Short Cross	Forvirret	Forvirret	Kæde 261	Post-reform?	1	1	1
Hbg. hybrid 36/34	Long Cross/Short Cross	Forvirret	Forvirret	Kæde 261	Præ-reform?	1	1	3
Hbg. 36	Long Cross	RICZTA	Ulf	Kæde 261	Præ-reform	1	1	1
Hbg. 37	Pointed Helmet	RICZTA	Ulf	Single	Præ-reform	1	1	1

Figur 1. De to typer, som Hauberg henfører til Knud den Store, Ringsted, samt den Ringsted type, der tidligere henførtes til Roskilde (efter Hauberg 1900, pl. III, 34, 36-37).

Figur 1

Figur 2

Figur 2. Malmers kæde 261, henført til Ringsted (efter Malmer 2023, s. 525, bearbejdet af Bo Gunnarsson).

Figur 3

Figur 3. Stemplerne, der indgår i kæde 261, henført til Ringsted: Malmer 14.841, 14.1865 og 14.862, 14.1501 (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Öd).

Hbg. 34

Type: Tværskrift (forside) og efterligning Knuds Short Cross 1029-35 (bagside).

Stempler: Et forsidestempel: Malmer 14.862 (forvirret indskrift). Et bagsidestempel: Malmer 14.1501 (forvirret indskrift).

Stempelkæde: Indgår i kæde 261.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 272) kendte et eksemplar (Hbg. slg. 55 > KMMS, KP 1626).

Vægt: 0,92 g.

Datering: Den lave vægt af det eneste kendte eksemplar samt forsidens post-reform type og bagsidens sene prototype antyder, at typen kan være post-reform, selv om den ikke har en speciel type for Ringsted. Ingen funddateringer.

Møntsted: Henført af Hauberg til Roskilde på grundlag af forsidens karakteristiske Roskilde post-reform type. På grundlag af stempelkobling til en sandsynlig Ringsted-mønt (kæde 261) henfører Malmer (2023, s. 519) forsigtigt denne type til Ringsted. Men mindre fremtidig forskning påviser stempelkobling til Roskilde-udmøntning, må man formode, at dette er en lokal efterligning i Ringsted af en Roskilde-type.

Møntmester: Forvirret indskrift.

Hybrid Hbg. 36/34

Type: Efterligning af Æthelreds Long Cross (forside, med scepter) 997-1003 og Knuds Short Cross 1029-35 (bagside).

Stempler: Et forsidestempel: Malmer 14.841 (forvirret indskrift). Et bagsidestempel: Malmer 14.1501 (som ovenfor) (= Malmer 1997, s. 596, 611, nr. 2711).

Stempelkæde: Indgår i kæde 261.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 270-271) kendte tre eksemplarer.

Vægt: 1,07-1,33 g.

Datering: Den forholdsvis høje vægt tyder på, at typen er præ-reform. Bagside-typen tyder umiddelbart på, at den er efter 1029 (prototype), men typen er så simpel, at inspirationen teoretisk kan have kommet fra en anden kilde end den engelske Short Cross, hvilket dog ikke er sandsynligt, da den har prototypens karakteristiske cirkel i midten. Funddateringerne er sene, 1059, 1077 (Malmer 2023, s. 270-271).

Figur 4

Møntsted: På grundlag af stempelkobling til Hbg. 36, der nævner Ringsted i indskriften (kæde 261) henfører Malmer (2023, s. 519) forsigtigt denne type til Ringsted.

Møntmester: Forvirret indskrift.

Figur 4. Stemplerne Malmer 14.229, 14.1258 (Hbg. 37), henført til Ringsted (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Öd).

Hbg. 36

Type: Efterligning af Æthelreds Long Cross 997-1003, med tilføjelse af scepter.

Stempler: Et forsidestempel: Malmer 14.841 (som ovenfor). Et bagsidestempel: Malmer 14.1865 (+VLIF ON RICZTA) (= Malmer 1997, s. 596, 611, nr. 2710).

Stempelkæde: Indgår i kæde 261.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 271) kendte et eksemplar.

Vægt: 1,85 g.

Datering: Vægt og typevalg viser, at typen er før reformen. Skattefonds-datering (Store Valby) til efter 1044 (iflg. DMS's tidlige datering af Svend Estridsens tidlige Lunde-mønter, DMS 3).

Møntsted: Ringsted. Hauberg (1900, s. 115) henførte denne mønt til Ringsted på grundlag af bagsidens indskrift, hvilket accepteres af Malmer (2023, s. 519).

Møntmester: Ulf.

Hbg. 37.

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet 1024-30.

Stempler: Et forsidestempel: Malmer 14.229 (+CNVT REX AGN). Et bagsidestempel: Malmer 14.1258 (+VLF ON RICZTA).

Stempelkæde: Malmer har ikke fundet koblinger til andre stempler.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 187) kendte et eksemplar.

Vægt: 0,95 g (Hauberg angiver 1,02 g).

Datering: Efter 1024 (prototype). Ingen funddateringer. Typevalg antyder, at den er præ-reform. Den lave vægt af det eneste kendte eksemplar antyder, at type kan være post-reform, men man kan ikke bygge en datering på en enkelt vægtangivelse.

Møntsted: Hauberg (1900, s. 115) henførte denne mønt til Ringsted på grundlag af bagsidens indskrift. Der er sammenfaldende møntmesternavn med Hbg. 36. Malmer kommenterer ikke specifikt denne type.

Møntmester: Ulf.

Slagelse

Byen Slagelse kan arkæologisk føres tilbage til sen vikingetid (Østersøkeramik, udgravningen i Stenstuegade, 1981-82, Nationalmuseet, 2. afd., journal 1428/82). Hauberg henførte syv mønttyper til Slagelse under Knud (Hbg. 38-44) (Fig. 5), for en stor del på grundlag af typesammen-

Figur 5

Figur 5. De syv typer, som Hauberg henfører til Knud den Store, Slagelse (efter Hauberg 1900, pl. III, 38-44, scan TJH).

fald og med en vis usikkerhed (Hauberg 1900, s. 72). Malmer har gennem stempelstudier fremskaffet et mere sikkert grundlag for bestemmelserne. Hun tilskriver byen tre kæder, heraf de to sidste med spørgsmålstegn (Malmer 2023 s. 512, 518, 519, kæde 201, 253, 262) (Fig. 6-11). Disse to kæder indeholder dog mønter med møntstedsnavn SLA og SLAHL, så tilskrivningen til Slagelse virker meget rimelig.

Siden Malmers arbejde er kæde 262 blevet beriget med endnu et stempel (Bondeson, Bondesson & Märcher 2013). Gennem kæde 201 har Malmer føjet en Pointed Helmet efterligning med forvirrede indskrifter til udmøntningen. Der findes en del anonyme Pointed Helmet efterligninger, som for nærværende ikke indgår i større kæder. Nogle af dem vil sandsynligvis via nyopdukkede eksemplarer kunne knyttes til kæde 201 og dermed Slagelse. Det skal bemærkes, at Malmer kun behandler en del af kæde 201 (s. 512). Christiansen og Horsnæs 2021 kompletterer den manglende del. Malmer har også behandlet Hbg. Hardekud 34-37 og Magnus 27 (som findes i to versioner). De er derfor inkluderet her.

Tabel 2. Mønter henført til Slagelse under Knud den Store eller behandlet af Malmer.

Argument for møntstedtilskrivning med fed skrift. I kursiv, typer hvis tilskrivning til Slagelse er meget usikker eller helt usandsynlig

Reference	Type	Møntsted	Mønt- mester	Religiøs Indskrift	Kæde	Datering	Fs. stempler	Bs. stempler	Antal
BEH Æ3864, K3567	Long Cross	"STL"	<i>Ulfketil</i>	<i>Nej</i>	<i>Kæde 105</i>	<i>Præ-reform</i>	2	1	3
BEH Æ3863	Small Cross	"STLA"	<i>Ulfketil</i>	<i>Nej</i>	<i>Kæde 138</i>	<i>Præ-reform</i>	2	1	3
Hbg. 38	Buste/Tre skjolde	Ikke nævnt	Ikke nævnt	Ja	Kæde 262	Post-reform	1	1	2
Hbg. 39/38	Long Cross buste/ Tre skjolde	Ikke nævnt	Ikke nævnt	Ja	Kæde 262	Post-reform	1	1	2
Hbg. 39	Long Cross buste/ Short Cross	SLAHL	Brihric	Ja	Kæde 262	Post-reform	1	1	9-10
Bondeson m.fl.	Long Cross	Forvirret	Ulf	Ja	Kæde 262	Post-reform?	1	1	1
Hbg. 40	Guds hånd/tre skjolde	Forvirret	Forvirret	Muligvis	–	Post-reform?	1	1	2
Hbg. 41	Guds hånd/fem kors	Forvirret	Forvirret	Ja	Kæde 201	Post-reform	1	2	2
Hbg. 42	Pointed Helmet/ fem kors	Forvirret	Forvirret	<i>Nej</i>	Kæde 201	Post-reform	1	1	5
Malmer 14.357. 1396 m.fl.	Pointed Helmet	Forvirret	Forvirret	<i>Nej</i>	Kæde 201	Præ-reform?	2	7	28
Hbg. 43	Quadrefoil/fem kors	Forvirret	Forvirret	<i>Nej</i>	–	Post-reform	–	–	4
Hbg. 44	Buste/Short Cross	Forvirret	Forvirret	<i>Nej</i>	<i>Single</i>	Post-reform?	1	1	1
Hbg. HK 34	Short Cross/ tre skjolde	SLA	Ulf	<i>Nej</i>	Kæde 253	Post-reform	1	1	1
Hbg. HK 35	Short Cross/ Pointed Helmet	Forvirret	Forvirret	<i>Nej</i>	Kæde 253 og 3-link	Post-reform	2	2	3
Hbg. HK 36	Short Cross	Forvirret	Ulf og forvirret	<i>Nej</i>	Kæde 253, 3-link og Single	Post-reform	5	9	15
Hbg. HK 37	Pointed Helmet/ Short Cross	SLAHLVS	Ulf	<i>Nej</i>	Single	Post-reform	1	1	1
Malmer 14.448a 1844a	Pointed Helmet uden scepter/ kors med kors over	<i>Ikke nævnt</i>	<i>Ikke nævnt</i>	Ja	<i>Single</i>	<i>Post-reform</i>	1	1	1
Hbg. Magnus 27	Pointed Helmet/ kors med kors over i firkant	<i>Ikke nævnt</i>	<i>Ikke nævnt</i>	Ja	<i>Single</i>	<i>Post-reform</i>	1	1	1

Der er kun en mulig, men usikker præ-reform udmøntning (Pointed Helmet-eftertiligninger, der til gengæld indeholder mange eksemplarer), ellers er aktiviteten tilsyneladende først rigtigt kommet i gang efter reformen. Udmøntningen efter reformen omfatter både Slagelses specifikke type (se nedenfor) og efterligninger af engelske typer. Hverken fund-dateringer eller vægtfordeling giver argumenter for den kronologiske rækkefølge af de tre kæder. Typologisk efter den dominerede engelske prototype bør kæde 201 (Pointed Helmet) komme før kæde 253 (Short Cross). Placeringen af den lille kæde 262 er sværere. Man bemærker, at trods stor typevariation står to typer frem med flere stempler og større antal bevarede eksemplarer – det er en efterligning af to samtidige engelske typer, nemlig Pointed Helmet og Short Cross. Regelmæssige, kontrollerede typer synes altså at have udgjort hovedparten af produktionen.

Haugberg (f. eks. 1900, s. 196) identificerede typen med de fem kors bogstaver eller cirkler anbragt som et kors som Slagelses specifikke type efter reformen (Hbg. Knud 41-43, Hardeknud 38, Magnus 28, Svend 45, 45a, 48, 50-52), ofte sammen med et karakteristisk dobbeltkors med buer for enderne af korsarmene ved cirklen mellem felt og omskrift (Hbg. Hardeknud 38, Magnus 28, Svend 45-47, 52). De fleste af disse har forvirrede indskrifter, men enkelte eksemplarer bærer møntstednavnet

Slagelse i mere eller mindre forvansket form (Hardekud 38, Magnus 28, Svend 45a)¹. Religiøse omskrifter er et særkende for Slagelse (Haugberg 1900, s. 72, 111; Moesgaard 2000, s. 44-45). Også her er der trods typerigdommen tydeligt en hovedtype, der dominerer: Hardekud 38, Magnus 28, Svend 45.

Et antal typer er af forskellige forskere foreslået henført til Slagelse, men for flere er det usandsynligt. Disse typer er inkluderet, og for hver type angives de specifikke argumenter for og imod henførelse til Slagelse.

BEH Æthelred 3864, Knud 3567

Type: Efterligning af Æthelreds Long Cross 997-1003.

Templer: To forsidestempler Malmer 9.125 (+ÆDELPED REX ANGLO) og Malmer 9.214 (+CNVT REX ANGL). Et bagsidestempel Malmer 9.1204 (+VLF CETL MOV STCL – læst på Bruun Rasmussen 2037, lot 5194 – Malmer læste STL på de to KMK eksemplarer. BEH læste henholdsvis STLI og STL).

Stempelkæde: Indgår i kæde 105.

Eksemplarer: Malmer 9.125.1204: Malmer (1997, s. 116) kendte kun BEH Æ3864. Andet eks Bruun Rasmussen 2037, 13/9 2020, lot 5194. Malmer 9.214.1204: Malmer (1997, s. 143) kendte et sikkert eksemplar, BEH K3567. I alt 3 eks.

Vægt: 0,97-1,26 g.

Datering: Vægt, typevalg og dateringen på stempelkæden angiver datering før reformen. Knuds navn indebærer en datering efter 1014/18. Funddatering 1024.

Møntsted: Sandsynligvis Lund, da den indgår i Malmers Lunde-kæde 105.

Møntstedsnavnet er sandsynligvis forvirret. Forskellige tolkninger er foreslået, hvor nogle inddrager V'et og andre ikke gør. Malmer (1974, s. 12, fulgt af Blackburn 1995) foreslog i første omgang forsigtigt, at indskriftens STL (Malmers oprindelige læsning) (jfr. STLA på 9.1735) skulle læses som Slagelse, men hun gik siden implicit bort fra denne tolkning (1997, s. 18, 53). Emsøy (2021 s. 114) har meget hypotetisk foreslået, at VSTCL skulle være Utstein, Mosterøy, Rogaland, Norge, uden at tage hensyn til stavningen VSTLA på 9.1735 (se nedenfor).

Møntmester: Ulfketil.

BEH Æthelred 3863

Type: Efterligning af Æthelreds Small Cross, sandsynligvis prægeperiode 1009-16

Templer: To forsidestempler Malmer 9.603 (+EDELRED REX .A.NGLOR) og Malmer 9.630 (+CNVT REX ANGLORV). Et bagsidestempel Malmer 9.1735 (+VLF CETEL M-O VSTLA)

Stempelkæde: Indgår i kæde 138.

Eksemplarer: Malmer (1997, s. 231, 243) kendte to sikre eksemplarer. Der er siden dukket et eksemplar af kombinationen 9.603.1735 op i Husaby, Västergötland (Numismatiska forskningsgruppens verksamhetsberättelse 2023, s. 27). I alt tre eksemplarer.

Vægt: 1,36-1,50 g.

Datering: Vægt, typevalg og dateringen på stempelkæden angiver datering før reformen. Knuds navn indebærer en datering efter 1014/18. Funddatering 1047 og 1089.

Møntsted: Sandsynligvis Lund, da den indgår i Malmers Lunde-kæde 138. Se i øvrigt ovenfor.

Møntmester: Ulfketil.

1. Tak til Michael Wagner Christiansen for diskussion om denne type.

Hbg. 38

Type: Buste/tre skjolde.

Stempler: Et forside- og et bagstempel (+IN PRINCIPIO ERAÐ FABVMI (= i begyndelsen var ordet) /+ED FARBVM ERAÐ APAD M (= og ordet var hos [Gud]) nævnt af Malmer (2023, s. 519, 525).

Stempelkæde: Indgår i kæde 262.

Eksemplarer: Hauberg nævner to eksemplarer (Hauberg 1900, s. 195).

Vægt: 0,98-1,06 g.

Datering: Vægt og type angiver post-reform datering. Ingen fundproveniens kendes.

Møntsted: Slagelse. Knyttet til sikker Slagelse-mønt gennem kæde 262. Den kristne indskrift er karakteristisk for dette møntsted.

Møntmester: Ikke nævnt.

Note: Brugen af F i stedet for V i "verbum" er usædvanlig og tyder på tysk sprogindflydelse. Brugen af Ð (th) i stedet for T i "et" og "erat" er et for periodens mønter almindeligt engelsk/nordisk sprogræk.

Hbg. 39/38

Omtalt af Hauberg (1900, s. 195) som Hbg. 38 var.

Type: Efterligning af Æthelreds Long Cross 997-1003, men med scepter (forside) og tre skjolde (bagside).

Stempler: Et forsidestempel Malmer 14.840 (+IN NOMINE DEI PATRI (= i Gud Faders navn)). Et bagsidestempel Hbg. 38 (som ovenfor).

Stempelkæde: Indgår i kæde 262.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 270) kendte to eksemplarer, heraf et med fundproveniens.

Vægt: 0,79-0,94 g.

Datering: Som ovenfor. Funddatering 1029.

Møntsted: Som ovenfor.

Møntmester: Ikke nævnt.

Hbg. 39

Type: Efterligning af Æthelreds Long Cross buste med scepter (forside) 997-1003 og Knuds Short Cross 1029-35 (bagside).

Stempler: Et forsidestempel Malmer 14.840 (se ovenfor). Et bagsidestempel Malmer 14.1461 (+BRIHRIC ON SLAHL.) (= Malmer 1997, s. 596, 611, no. 2712).

Stempelkæde: Indgår i kæde 262.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 270) har studeret 8 eller 9 eksemplarer.

Eksempel 14.840.1461.8 (Hede slg. I.5) = Hbg. slg. 61. Stempelidentisk eksemplar, 0,90 g: Bruun Rasmussen auktion 389, 31/1-1/2 1979 (Ulf Hansen slg.), nr. 3008 (ikke ill.) > Thomas Høiland auktion 3, 13/10 1998 (C.J. Becker slg.), nr. 9 (foto) > Bruun Rasmussen auktion 820, 14/5 2011 (Poul Henning Knudsen VII), nr. 4 (foto).

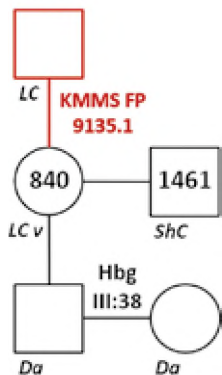
Vægt: 0,93-0,98 g (Hauberg angiver 1,05 g).

Datering: Den kontrollerede vægt angiver post-reform datering. Det samme gør bagsidens prototype. Tidligste funddateringer: 1044 (Store Valby, iflg. DMS's tidlige datering af Svend Estridsens tidlige Lunde-mønter, DMS 3), 1046, 1047 (Malmer 2023, s. 270).

Møntsted: Slagelse, angivet i indskriften.

Møntmester: Brihric.

262

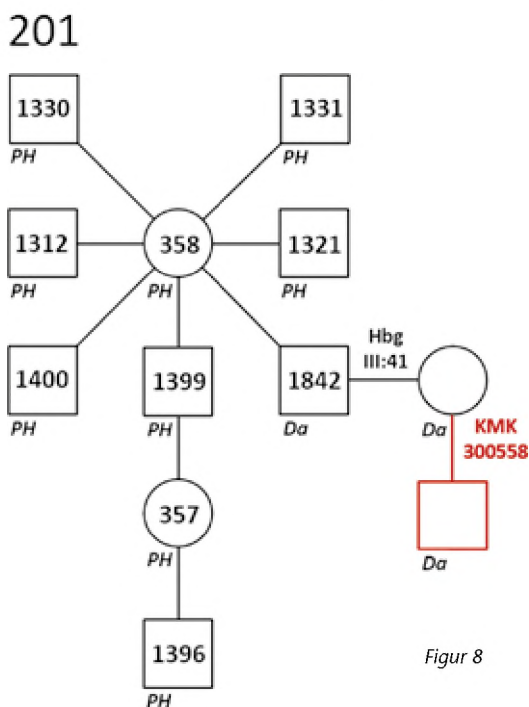

Figur 6. Malmers kæde 262, henført til Slagelse (efter Malmer 2023, s. 525, bearbejdet af Bo Gunnarsson).

Figur 7

Figur 7. Stemples, der indgår i kæde 262, henført til Slagelse: Hbg. 38 for- og bagside (efter Hauberg 1900, pl. III), Malmer 14.840, 14.1461 (efter Malmer 2023, rephoto Ylva Öd); KMMS FP 9135.1, bagside. (foto: Nationalmuseet).

Figur 8. Malmers kæde 201, henført til Slagelse (efter Malmer 2023, s. 521, bearbejdet af Bo Gunnarsson).

Figur 8

Bondeson, Bondesson & Märcher 2013

Type: Efterligning af Æthelreds Long Cross 997-1003, med scepter

Stemples: Et forsidestempel Malmer 14.840 (se ovenfor). Et bagsidestempel Bondeson, Bondesson og Märcher 2013 (+A/VL/FN/OMI).

Stempelkæde: Indgår i kæde 262.

Eksemplarer: Bondeson, Bondesson & Märcher 2013 kendte et eksemplar, et efterslæb til Store Valby skatten (KMMS FP 9135.1).

Vægt: 1,09 g.

Datering: Kan vægtmæssigt både være før og efter reformen. Kæde 262 synes at være post-reform. Funddatering efter 1044 (iflg. DMS's tidligere datering af Svend Estridsens tidlige Lunde-mønter, DMS 3).

Møntsted: Slagelse. Knyttet til sikker Slagelse-mønt gennem kæde 262. Den kristne indskrift er karakteristisk for dette møntsted.

Møntmester: Ulf (med mindre det ikke er møntmesteren, men Ulf Jarl, således som Bondeson, Bondesson og Märcher 2013 hypotetisk foreslår).

Hbg. 40

Denne type (Guds hånd/tre skjolde) behandles ikke af Malmer, og berører derfor kun summarisk her. Den er for nyligt diskuteret af Michael Wagner Christiansen og Helle Horsnæs (2021, s. 6, 12). De oplister to sandsynligvis stempelidentiske eksemplarer (ibid. fig. 2) og fremhæver, at det finske Nousis-fund, nedlagt efter 1037, understøtter Haubergs datering til Knuds regering. Typen angiver en datering efter reformen, selvom vægten er høj: det hele eksemplar vejer 1,15 g, og fragmentet på cirka 2/3 vejer 0,80 g. Haubergs argumentet for at tilskrive den Slagelse synes at være typesammenfald med andre Slagelsestyper, men er ikke angivet eksplicit, udover et hypotetisk forslag om, at bagsideindskriften kunne være en forvansket gengivelse af Hbg. 38 (Hauberg 1900, s. 109, 110, 196).

Figur 9. Stempler, der indgår i kæde 201, henført til Slagelse: Malmer (a) 14.357, (b) 14.358, (c) 14.1312, (d) 14.1321, (e) 14.1330, (f) 14.1331, (g) 14.1396, (h) 14.1399, (i) 14.1400, (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Od), (j) GP 888.667 forside (foto: Nationalmuseet), Malmer (k) 14.1842, (l) KMK 300558 bagside (reprofoto fra Galster 1929, fig. 5).

Hbg. 41

Type: Guds hånd/fem kors

Stempler: Et forsidestempel: Ikke studeret af Malmer (2023, s. 512), men af Christiansen & Horsnæs (2021, s. 6-7, 12) (+I NOMINE DI PATRI AIIO: (=i Gud Faders navn)). To bagsidestempler: 14.1842 (forvirret) og KMK 300558, ikke inkluderet af Malmer, men gengivet i Galster 1929, fig. 5 (forvirret).

Stempelkæde: Indgår i kæde 201.

Eksemplarer: Christiansen og Horsnæs kender to eks.

Vægt: 0,91 0,95 g iflg. Christiansen og Horsnæs (0,95-1,28 iflg. Hauberg 1900, s. 196 – kendte han flere eksemplarer?).

Datering: Typen og vægt indikerer post-reform datering. Ingen funddateringer.

Møntsted: Slagelse. Anvendelsen af kristne indskrifter er karakteristisk for Slagelse, og typen med 5 kors er en forløber for Slagelses standardtype med symboler placeret som et kors (Hbg. Hardeknuud 38, Magnus 28 Svend 45, 48, 50-52).

Møntmester: Forvirret.

Hbg. 42

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet 1024-30 (forside) og fem kors (bagside).

Stempler: Et forsidestempel: Malmer 14.358 (forvirret). Et bagsidestempel: Malmer 14.1842 (som ovenfor).

Stempelkæde: Indgår i kæde 201.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 199) kendte fem eksemplarer, hvoraf en med fundproveniens (Store Valby). Hauberg (1900, s. 174, 196) nævner også et eks i Lilla Vastäde fundet (Hablingbo sogn, Gotland 1864, SHM 3273). Det er sandsynligvis et af de to proveniensløse eksemplarer i KMK (Malmer 14.358.1842.2 og 3), men kan også være med andre stempler. Eksemplaret 14.358.1842.5 er solgt Bruun Rasmussen auktion 2/11 2011, (slg. Poul Henning Knudsen VIII), nr. 3.

Vægt: 1,08-1,23 g for hele eksemplarer.

Datering: Typologien indikerer en post-reform datering, selv om vægten er forholdsvis høj. Skattefundsdatering 1044 (Store Valby, iflg. DMS's tidlige datering af Svend Estridsens tidlige Lunde-mønter, DMS 3). Tidligste skattefundsdateringer for kæde 201 er 1030, 1035, 1036 (Malmer 2023, s. 512).

Møntsted: Slagelse. Knyttet til sandsynlige Slagelses-mønter gennem kæde 201. Bagsiden med fem kors karakteristisk for dette møntsted.

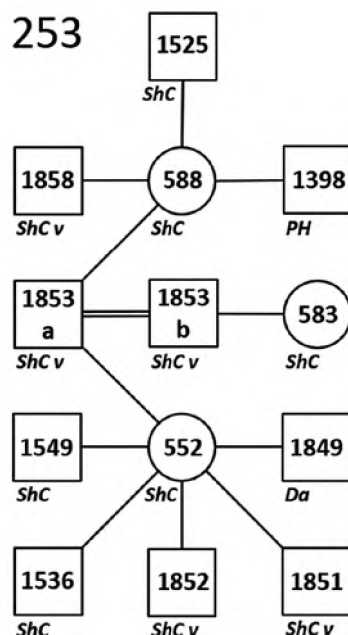
Møntmester: Forvirret.

Malmer 14.357.1396 m.fl.

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet 1024-30.

Stempler: To forsidestempler: Malmer 14.357 (forvirret), 14.358 (forvirret). Syv bagsidestempler (alle forvirrede): Malmer 14.1312, 14.1321, 14.1330, 14.1331, 14.1396, 14.1399, 14.1400 (note: flere stempler, eksempelvis Malmer 14.359-360, 363, 368 og 14.1327-1328, 1388 minder meget i stil og indskrifter om disse stempler, som dog også genfindes i kæde 202, som er tilskrevet Roskilde. Nyopdukkede eksemplarer vil sandsynligvis i fremtiden kunne knytte dem til den ene eller anden af disse kæder).

Stempelkæde: Indgår alle i kæde 201.

Figur 10. Malmers kæde 253, henført til Slagelse (efter Malmer 2023, s. 524, bearbejdet af Bo Gunnarsson).

Eksemplarer: Stempelkombinationer Malmer 14.357.1396 (2x), 14.357.1399 (4x), 14.358.1312 (3x), 14.358.1321 (4x), 14.358.1330 (7x), 14.358.1331 (1x), 14.358.1399 (2x), 14.358.1400 (5x), i alt 28x (Malmer 2023, s. 198-199 & Bruun Rasmussen Online Auction 2431, 4/8 2024, nr. 5175, Malmer 14.358.1312, 1,07 g).

Vægt: 0,75-1,29 g.

Datering: Efter indførelsen af Point Helmet ca. 1024. Typevalget tyder på en præ-reform datering, selv om de fleste eksemplarer har lav vægt. Tidligste skattefundsdateringer 1030, 1035, 1036.

Møntsted: Stempelkoblet til Hbg. 41 og 42 (kæde 201), som bærer Slagelses karakteristiske bagside med fem kors. Desuden bærer Hbg. 41 kristen indskrift, hvilket er kendetegnende for Slagelse (Malmer 2023, s. 512). Der findes en Pointed Helmet med Magnus den Godes navn og angivelse af Slagelse i bagsideindskriften, som er for sen til, at Malmer har den med (Hbg. Magnus 26).

Møntmester: Forvirret.

Figur 11. Stempeler, der indgår i kæde 253, henført til Slagelse: Malmer (a) 14.552, (b) 14.583, (c) 14.588, (d) 14.1398, (e) 14.1525, (f) 4.1536, (g) 14.1549, (h) 14.1849, (i) 14.1851, (j) 14.1852, (k) 14.1853a, (l) 14.1853b, (m) 14.1858 (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Öd).

Figur 12

Figur 13

Figur 14

Figur 15

Figur 16

Hbg 43

Selv om forside er en efterligning af Quatrefoil-typen, behandles Hbg. 43 ikke af Malmer, og den berøres derfor kun summarisk her. Hauberg (1900, s. 196) kendte til to varianter med i alt 4 eksemplarer vejende 0,85-0,88 g. Han fremfører bagsidens fem kors som argument for tilskrivningen til Slagelse. Man bemærker, at vægten er lav og diameteren lille.

Figur 12. Stemplerne 14.587, 14.1335 og 14.1509, henført til Slagelse (efter Malmer 2023, reprofoto Angelica Landgren).

Figur 13. Hågerup 84, henført til Slagelse (efter Becker 1982, s. 89, fig. 6, reprofoto Angelica Landgren).

Figur 14. Hbg. Hardekud 37, Slagelse, stempler Malmer 14.379 og 14.1485 (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Öd).

Figur 15. Malmer 14.448a.1844a, med forbehold henført til Slagelse (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Öd).

Figur 16. Hbg. Magnus 27, med forbehold henført til Slagelse, stempler Malmer 14.448b og 14.1844b (efter Malmer 2023, reprofoto Ylva Öd).

Hbg 44

Type: Efterligning af Knuds Quatrefoil 1017-23 (forside) og Short Cross 1029-35 (bagside).

Stempler: Et forsidestempel: Malmer 14.845 (forvirret). Et bagsidestempel: Malmer 14.1508 (forvirret).

Stempelkæde: Malmer har ikke fundet koblinger til andre stempler.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 271) kendte et eksemplar.

Vægt: 0,77 g iflg. Malmer (0,82 g iflg. Hauberg 1900, s. 196),

Datering: Hauberg (1900, s. 196) daterer den med forbehold på grund af fabrik til Knud. Vægten viser, at den må være post-reform. Ingen funddateringer.

Møntsted: Hauberg (1900, s. 196) henfører med forbehold på grund af fabrik til Slagelse. Malmer kommenterer ikke møntstedshenførelsen.

Møntmester: Forvirret.

Hbg. Hardeknud 34

Type: Efterligning af Knuds Short Cross 1029-35 (forside) og tre skjolde (bagside).

Stempler: Et forsidestempel: Malmer 14.552 (forvirret). Et bagsidestempel. Malmer 14.1849 (+VLF.MON-.I SL.A).

Stempelkæde: Indgår i kæde 253.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 227) kendte et eksemplar.

Vægt: 1,00 g.

Datering: Hauberg (1900, s. 204, contra s. 94-95, 115, men fulgt af Galster 1929, s. 31) hævder, uden argumenter, at Ulf kun var aktiv fra Hardeknud. Ingen funddateringer. Kæden har funddatering 1029 (Skt. Jørgensbjerg), 1035 (Norledet, cf. Malmer 2023, s. 233), 1038 (Enegård). Typen kan være fra Knuds sidste år.

Møntsted: Slagelse (indskrift).

Møntmester: Ulf.

Hbg. Hardeknud 35

Type: Efterligning af Knuds Short Cross 1029-35 (forside) og Pointed Helmet 1024-30 (bagside).

Stempler: To forsidestempler: Malmer 14.587 og 14.588 (begge forvirrede). To bagsidestempler: Malmer 14.1335 og 14.1398 (begge forvirrede).

Stempelkæde: 14.587.1335 indgår i tre-link. 14.588.1398 indgår i kæde 253.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 233) kendte et eks af 14.587.1335. Hun oplister to eks af 14.588.1398: (1) KMMS, angivet som kommende fra Bonderup-skatten. Etiketten i KMMS angiver både Bonderup (FP 137.15) og Store Valby (FP XXXVII, sandsynligvis løbenummer 346). Det andet eksemplar må være afgivet som dublet og er måske identisk med (2) Hbg. slg. 564 > Hede slg III.35. Hauberg (1900, s. 169, 204) og DMS 3 har (udover 1 eks fra Bonderup) to eksemplarer af denne type fra Store Valby. I KMMS' samling ligger der et eks af 14.588.1853a (Hbg. 36) under Hbg. 35 (som den deler forsidestempel med) med fundsted Store Valby. Hauberg (1900, s. 169, 204) angiver desuden, at der skulle være en Hbg 36 i Store Valby, men der er to: ovennævnte 14.588.1853a samt 14.552.1851. Sandsynligvis har Hauberg blandet de to typer sammen. Det korrekte må være 1 Hbg. 35 og 2 Hbg. 36 i Store Valby.

Vægt: 1,00, 1,01, 1,08 g.

Datering: Efter cirka 1029 grundet prototypen. Vægten angiver postreform. Kan være fra Knuds sene år. Funddatering 1044 (Store Valby iflg. DMS's tidlige datering af Svend Estridsens tidlige Lunde-mønter, DMS 3), ca. 1065 (Bonderup).

Møntsted: Kæde 253 er tilskrevet Slagelse. Malmer 14.587.1335 er af samme type og har en Short Cross forside med højrevendt buste, hvilket er sjældent, men karakteristisk for kæde 253, Slagelse. Stilen er dog lidt anderledes.

Møntmester: Forvirret.

Hbg. Hardeknud 36

Type: Efterligning af Knuds Short Cross 1029-35, varianter (Hauberg beskriver selv varianter med buste til både højre og venstre, samt med og uden I og O i forskellige korshjørner)

Stempler: Fem forsidestempler: Malmer 14.552 (se ovenfor), 14.583 (forvirret), 14.587 (se ovenfor), 14.588 (se ovenfor), Hågerup 84 (opløst buste, uden omskrift). Ni bagsidestempler: Malmer 14. 1509 (forvirret), 14.1525 (forvirret), 14.1536 (forvirret), 14.1549 (forvirret), 14.1851 (+VLF MO: ZIONOIAL), 14.1852 (forvirret), 14.1853 (forvirret), 14.1858 (forvirret), Hågerup 48 (forvirret). Stemplet 14.1853a er på et tidspunkt blev omgraveret til 14.1853b med tilføjelse af et kors i 4. korsvinkel.

Stempelkæde: Indgår alle med undtagelse af 14.587.1509 og Hågerup 84 i kæde 253. Der er ikke fundet stempelkoblinger for Hågerup 84 (Galster 1944, s. 108, nr. 84; Becker 1982, s. 89, fig. 6). 14.587.1509 indgår i et 3-link.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 227, 232, 233) kendte flg. eks. 14.552.1536 1x, 14.552.1549 2x, 14.552.1851 (= ex Hbg. pl. V,36) 1x, 14.552.1852 2x, 14.552.1853a 1x, 14.583.1853b 3x, 14.588.1525 1x, 14.588.1853a 1x, 14.588.1858 1x, i alt 13 eks. Derudover 14.587.1509 1x og Hågerup 84 1x, i alt 15 eks.

Vægt: 0,87-1,16 g

Datering: Efter cirka 1029 grundet prototypen. Vægten angiver post-reform. Ældste funddateringer 1029 (Skt. Jørgensbjerg), 1035 (Norledet), 1038 (Enegård). Er således sandsynligvis fra Knuds sene år.

Møntsted: Slagelse (kæde 253). Er ZIONOIAL en forvansket udgave af Slagelse? Hågerup 84 kan med nogenlunde sikkerhed knyttes til gruppen på grund af bagsidens symboler (I, O) i to af korsvinklerne, ligesom 14.1851-53, 1858. 14.587.1509 indgår i et 3-link med et eks. af Slagelsestypen Hbg. Hardeknud 35.

Møntmester: Ulf og forvirret.

Hbg. Hardeknud 37

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet 1024-30 (forside) og Short Cross 1029-35 (bagside)

Stempler: Et forsidestempel: Malmer 14.379 (forvirret). Et bagsidestempel: Malmer 14.1485 (+VLF IN SLAHLVS).

Stempelkæde: Single.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 203) kendte et eksemplar (KMMS, fra Bonderup-skatten, DMS 19). Stempelidentitisk eksemplar, knækket og repareret, Otto Diemar slg., auktion København 3/11 1887, nr. 48 (u. ill.) > Hbg. slg. 565 (u. ill.) > Bruun Rasmussen auktion 192, 18-21/4 1966 (Ernst 2) lot 66 (u. ill.) > Bruun Rasmussen auktion 752, 1/12 2005, nr. 4051 (foto) > Høiland auktion 133, 13/4 2010 (Poul Henning Knudsen slg. V), nr. 5 (foto).

Hauberg (1900, s. 204) nævner en "Var. Med VLF og iøvrigt forvirret Reversomskrift". Den er ikke medtaget af Malmer.

Vægt: 0,90 g (0,83 g iflg. Hauberg).

Datering: Efter cirka 1029 grundet prototypen. Vægten angiver post-reform. Kan være fra Knuds sene år. Funddatering ca. 1065 (Bonderup).

Møntsted: Slagelse (SLAHLVS).

Møntmester: Ulf.

Den sidste type, som Hauberg henfører til Hardeknud (Hbg. 38) behandles ikke af Malmer og vil ikke blive behandlet nærmere her.

Malmer 14.448a.1844a

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet uden scepter 1024-30 (for- side) og kors med kors over (bagside)

Stempler: Et forsidestempel: Malmer 14.448a (forvirret). Et bagsidestem- pel: Malmer 14.1844a (+I NOMIINI O)IIVIIA (forvansket udgave af I Guds navn)). Senere omgraving af stemplerne, se nedenfor.

Stempelkæde: Single.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 214) kendte et eksemplar fra den gotland- ske Petes-skat. Mangler hos Hauberg (1900, s. 173), skønt han kendte denne skat.

Vægt: 1,23 g

Datering: Bør være lidt tidligere end næste type. Funddatering 1077.

Møntsted: Bør være samme møntsted som næste type, hypotetisk Sla- gelse, som anvender kristne indskrifter.

Møntmester: Ikke nævnt

Hbg. Magnus 27

Type: Efterligning af Knuds Pointed Helmet 1024-30 (for- side) og kors med kors over i firkant (bagside).

Stempler: Et forsidestempel: Malmer 14.448b (forvirret) (regraveret udgave af stempel 14.448a med tilføjelse af et scepter og et kors). Et bagsidestempel: Malmer 14.1844b (+I NOMIINI O)IIVIIA (regrave- ret udgave af stempel 14.1844a med tilføjelse af en firkant rundt om korset).

Stempelkæde: Single.

Eksemplarer: Malmer (2023, s. 214) kendte et eks.

Vægt: 0,88 g. Malmers og Haubergs vægtangivelse divergerer kraftigt (Malmer 2023, s. 214)

Datering: Henført af Hauberg (1900, s. 210) til Magnus den Gode p.g.a. lighed med Hbg. 26, der nævner Magnus. Ingen funddatering.

Møntsted: Henført til Slagelse, p.g.a. forsidens lighed med Hbg. 26, som nævner Slagelse, som desuden anvender kristne indskrifter.

Møntmester: Ikke nævnt

De to andre typer, som Hauberg henfører til Magnus (Hbg. 26 og 28) be- handles ikke af Malmer og vil ikke blive behandlet nærmere her.

Forkortelser

BEH = Hildebrand 1881.

DMS = Jensen m.fl. 1992

GP = Gaveprotokol

FP = Fundprotokol.

Hbg. = Hauberg 1900.

Hbg. slg. = Peter Haubergs samling, auktion, 17/6 og 4/11 1929, København.

Hede slg = Holger Hedes samling, auktion Ahlström og Bruun Rasmussen, 24/9 1988, 28/9 1991, 1/10 1994.

KMK = Kungliga myntkabinettet

KMMS = Den kongelige Mønt- og Medaillesamling

KP = Købsprotokol

SHM = Statens historiska museer

Litteratur

- Becker, Carl Johan, "Nogle danske imitationer med elementer fra Knud den Stores engelske type 'Short Cross' ", *Nordisk Numismatisk Årsskrift* 1979-80 (1982), s. 81-92.
- Blackburn, Mark, "Engelske møntstempler brugt i Viborg?", *Tusindtallets Danske Mønter*, København 1995, s. 44-45, 139, 151.
- Bondeson, Lennart, Tobias Bondesson & Michael Märcher, "Gåtfull Ulf – en eftersläntrare till den vikingatida myntskatten från Store Valby på Själland", *Fornvännen* 108, 2013, s.172-177.
- Christiansen, Michael Wagner & Helle W. Horsnæs, "Guds hånd-udmøntninger", *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* 2021:1, s. 5-15.
- Emsøy; Gard Eirik, "Utstein, åsatro, Magnus den gode sine norske mynter, Lund-mynter fra Harald Hardråde og imitativ utmyntning under Magnus Haraldsson", *Trøndelag Numismatiske Forening 50 år 1971-2021*, Trondhjem 2021, s. 113-129.
- Galster, Georg, "Ringsted og Slagelse mønter", *Aarbog for historisk Samfund for Sorø Amt* XVII, 1929, s. 27-36.
- Galster, Georg, "Møntfundet fra Haagerup", *Nordisk Numismatisk Årsskrift* 1944, s. 93-157.
- Haugberg, Peter, *Myntforhold og Udmøntninger i Danmark indtil 1146*, København 1900.
- Hildebrand, Bror Emil, *Anglosachsiska Mynt*, Stockholm 1881.
- Horsnæs, Helle W. og Gitte T. Ingvardson, "En 'ny' jysk mønttype fra 1030'erne og dens paralleller", *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* 2025:4, s. 101-110.
- Jensen, Jørgen Steen m.fl. (red.), *Danmarks middelalderlige skattefund*, 2 bind, København, 1992.
- Jouttijärvi, Arne, "A workshop for the king", R. H. Tykot (red.), *Proceedings of the 38th International Symposium on Archaeometry – May 10th-14th 2010, Tampa, Florida (Open Journal of Archaeometry 2:5459)*, 2014, s. 102-108.
- Lyon, Stewart, Gay van der Meer, Michael Dolley, "Some Scandinavian Coins in the names of Æthelred, Cnut and Harthacnut attributed by Hildebrand to English Mints", *British Numismatic Journal* 30 1961, s. 235-251.
- Malmer, Brita, *King Canute's Coinage in the Northern Countries*, London 1974.
- Malmer, Brita, *The Anglo-Scandinavian Coinage c. 995-1020*, Stockholm 1997.
- Malmer, Brita, *Serpents and Crosses. Scandinavian Coinages from the time of Louis the Pious, Cnut the Great, Harthacnut, and Anund Jakob*, Stockholm 2023.
- Moesgaard, Jens Christian, "Møntprægning i Ringsted og Slagelse i 1000-tallet", *Historisk Samfund for Sorø Amt, Årbog* 2000, s. 40-49.
- Moesgaard, Jens Christian, "Knud den Stores udmøntning i Danmark vest for Øresund i lyset af Brita Malmers værk. Del I: Fyn og Jylland", *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* 2024:2, s. 37-55.
- Moesgaard, Jens Christian, Volker Hilberg & Michaela Schimmer, "Mønter fra Slesvigs blomstringstid 1070-1150", *Nationalmuseets Arbejdsmark* 2016, s. 182-195.
- Numismatiska forskningsgruppens verksamhetsberättelse* 2023, Stockholm 2024 (tilgængelig på hjemmesiden).
- Wichmann, Ralf, *Edelmetalldepots der Wikingerzeit in Schleswig-Holstein. Vom 'Ringbrecher' zur Münzwirtschaft*, Neumünster 1996.